

Ενότητα 3 - ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Ενότητα 3 - ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	Μάθημα 1 Στόχοι και πεδίο εφαρμογής της ποιοτικής έρευνας πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα
Προγραμματιστής	Πηγές (επιστημονικές εργασίες, εγχειρίδια, εγχειρίδιο, κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ)
EDRA	https://www.surveymonkey.com/mp/quantitative-vs-qualitative-research/ https://www.scribbr.com/methodology/qualitative-quantitative-research/ https://www.innovateme.com/insights/the-top-5-ethical-considerations-in-qualitative-research/
Στόχος του μαθήματος	Διάρκεια
- Κατανόηση της ποιοτικής έρευνας - Σύγκριση ερευνητικών προσεγγίσεων - Εξέταση πρακτικών προβληματισμών στην ποιοτική έρευνα	1h
Εκπαιδευτές (Όνομα και επώνυμο, επάγγελμα π.χ. ψυχολόγος, κοινωνιολόγος, εκπαιδευτικός, κοινωνικός λειτουργός κ.λπ.)	Τεχνικές διδασκαλίας (π.χ. βίντεο ή ασκήσεις αυτοεκπαίδευσης)
Κοινωνικός επιστήμονας, Κοινωνικός λειτουργός	Ασκήσεις αυτοεκμάθησης, βίντεο
Απαιτούμενα υλικά (π.χ. χαρτί, μπάλες, στυλό, κ.λπ.)	Άλλες σημειώσεις

T1: QUANT vs QUAL έρευνα: πότε πρέπει να χρησιμοποιείται η πρώτη ή η δεύτερη;

Η ποσοτική έρευνα εφαρμόζεται για την επικύρωση ή την τεκμηρίωση μιας υπόθεσης.

Στην QUANT έρευνα, η επαρκής κατανόηση ενός θέματος είναι απαραίτητη για τη διατύπωση μιας ελέγξιμης υπόθεσης. Λόγω της δομημένης φύσης της ποσοτικής έρευνας, είναι ζωτικής σημασίας η κατανόηση των παραμέτρων και της μεταβλητότητας των μεταβλητών με πρακτικούς όρους. Αυτό σας επιτρέπει να δημιουργήσετε ένα περίγραμμα έρευνας που ελέγχεται με όλους τους τρόπους που θα παράγουν δεδομένα υψηλής ποιότητας.

Αντίθετα, η **ποιοτική έρευνα** μπορεί να υιοθετηθεί για την παροχή προκαταρκτικών πληροφοριών για την ποσοτική έρευνα ή για την απόδειξη και εμβάθυνση ορισμένων πτυχών που χρειάζονται περαιτέρω ανάλυση σε βάθος για να γίνουν κατανοητές ή για την ανάπτυξη μιας υπόθεσης.

Όταν εμβαθύνεται σε ένα θέμα με περιορισμένη προηγούμενη γνώση, η ποιοτική έρευνα αποδεικνύεται πολύτιμη για την αποκάλυψη των υποκείμενων θεμάτων. Κατά συνέπεια, η ποιοτική έρευνα συνήθως προηγείται της ποσοτικής έρευνας, παρέχοντας μια θεμελιώδη κατανόηση του θέματος και διευκολύνοντας τη διατύπωση υποθέσεων που σχετίζονται με τη συσχέτιση και την αιτιώδη συνάφεια.

Εάν η QUANT έρευνα δίνει πληροφορίες για το πόσο ένα φαινόμενο είναι παρόν, η QUAL έρευνα μας είπε ΓΙΑΤΙ και ΠΩΣ συμβαίνει.

Συνεπώς, το θέμα και το ερώτημα της έρευνας πρέπει να οδηγήσει στην επιλογή της QUANT ή της QUAL μεθοδολογίας. Αν θέλετε να μάθετε πόσα άτομα έχουν μια συγκεκριμένη συμπεριφορά και ποιοι παράγοντες επηρεάζουν την υιοθέτηση αυτής της συμπεριφοράς χρειάζεστε μια QUANT έρευνα. Αν θέλετε να μάθετε γιατί ένας συγκεκριμένος πληθυσμός ατόμων υιοθετεί μια συγκεκριμένη συμπεριφορά, πρέπει να το αναζητήσετε μέσω μιας QUAL μελέτης.

Σήμερα οι περισσότεροι ερευνητές συμφωνούν ότι η καλύτερη επιλογή για την κατανόηση ενός φαινομένου είναι η εφαρμογή μιας μεικτής μεθόδου προσέγγισης που σημαίνει ότι διαθέτουν τόσο εργαλεία συλλογής δεδομένων QUANT όσο και QUAL.

Ποιοτική έρευνα	Ποσοτική έρευνα
Συλλέγει και αναλύει μη αριθμητικά δεδομένα (π.χ. προφορικές απαντήσεις ή απαντήσεις κειμένου). Χρησιμοποιείται για την κατανόηση και την περιγραφή του τρόπου με τον οποίο οι κοινωνικοί φορείς αποδίδουν νόημα στις πράξεις και τα προβλήματά τους. Επικεντρώνεται στην κοινωνική και πολιτισμική κατασκευή των	Επικεντρώνεται στην ποσοτικοποίηση των δεδομένων και την ανάλυσή τους με τη χρήση στατιστικών μεθόδων. Στόχος είναι η παραγωγή αντικειμενικών, εμπειρικών δεδομένων που μπορούν να μετρηθούν και να εκφραστούν με αριθμητικούς όρους. Χρησιμοποιείται συχνά για τον έλεγχο υποθέσεων, τον εντοπισμό μοτίβων και την πραγματοποίηση προβλέψεων.

μεταβλητών.	
Τύποι ποιοτικής έρευνας	Τύποι ποσοτικής έρευνας
• Συνεντεύξεις F2F • Ομάδες εστίασης • Έρευνες (ερωτήσεις ανοικτού τύπου) • (Συμμετέχων) Παρατήρηση	• Έρευνες (αξιολογήσεις, κλίμακες, ερωτήσεις κλειστού τύπου) • Πειράματα (βασισμένα σε εμπειρική ή επιστημονική έρευνα)

Βίντεο YouTube 1: Οι διαφορές μεταξύ ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας

<https://youtu.be/a-XtVF7Bofg>

YouTube Video 2: Προετοιμασία για ομάδες εστίασης: Μέθοδοι ποιοτικής έρευνας

<https://youtu.be/VSwTvKtsOvI?si=mll0y7ke6qMn0H7O>

T2: Ηθικές και πρακτικές εκτιμήσεις στην κοινωνική έρευνα

Στην κοινωνική έρευνα, οι ηθικοί και πρακτικοί προβληματισμοί παίζουν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση του σχεδιασμού, της διεξαγωγής και των αποτελεσμάτων της μελέτης. Οι εκτιμήσεις αυτές είναι απαραίτητες για τη διατήρηση της ακεραιότητας της ερευνητικής διαδικασίας και τη διασφάλιση της ευημερίας των συμμετεχόντων.

Ακολουθούν ορισμένες βασικές δεοντολογικές και πρακτικές εκτιμήσεις στην ποσοτική και ποιοτική έρευνα:

1. Συναίνεση μετά από ενημέρωση

- Δεοντολογική: Οι ερευνητές πρέπει να λαμβάνουν συγκατάθεση μετά από ενημέρωση από τους συμμετέχοντες, διασφαλίζοντας ότι έχουν πλήρη επίγνωση του σκοπού της μελέτης, των διαδικασιών, των πιθανών κινδύνων και των οφελών, καθώς και των δεδομένων (προσωπικών ή μη, ευαίσθητων ή μη, σχετικών με την υγεία ή μη) που θα επεξεργαστούν. Οι συμμετέχοντες πρέπει να κατανοούν το δικαίωμά τους να αποσυρθούν από τη μελέτη ανά πάσα στιγμή.

- Πρακτικό: συμβάλλει στη δημιουργία εμπιστοσύνης μεταξύ ερευνητών και συμμετεχόντων, συμβάλλοντας στη συνολική επιτυχία της μελέτης.

και η διατήρηση ανοικτής επικοινωνίας με τους συμμετέχοντες προάγει μια συνεργατική

και 2. Εμπιστευτικότητα και ανωνυμία

- **Ηθική:** Οι ερευνητές πρέπει να προστατεύουν την εμπιστευτικότητα και την ανωνυμία των συμμετεχόντων. Αυτό περιλαμβάνει τη διασφάλιση των δεδομένων με τρόπο που να αποτρέπει την ταυτοποίηση μεμονωμένων συμμετεχόντων.
- **Πρακτικά:** Η εφαρμογή ισχυρών μέτρων προστασίας δεδομένων, όπως η χρήση ψευδωνύμων και ασφαλών μεθόδων αποθήκευσης, είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση της ιδιωτικότητας των συμμετεχόντων.

3. **Σεβασμός για τους συμμετέχοντες**

- **Δεοντολογία:** Οι ερευνητές θα πρέπει να αντιμετωπίζουν τους συμμετέχοντες με σεβασμό, αναγνωρίζοντας την αυτονομία τους και διασφαλίζοντας ότι οι προοπτικές τους αντιπροσωπεύονται με ακρίβεια.
- **Πρακτικός:** Ανάπτυξη της σχέσης με σεβασμό στο ερευνητικό περιβάλλον.

4. **Αντιμετώπιση ευαίσθητων θεμάτων**

- **Δεοντολογία:** Κατά την έρευνα ευαίσθητων θεμάτων, οι ερευνητές πρέπει να χειρίζονται τις πληροφορίες με λεπτότητα και να είναι προετοιμασμένοι να παρέχουν υποστήριξη ή παραπομπές σε συμμετέχοντες που ενδέχεται να βιώσουν συναισθηματική δυσφορία.
- **Πρακτικό:** Η ενσωμάτωση συνεδριών απολογισμού ή η παροχή πόρων για συναισθηματική υποστήριξη μπορεί να βοηθήσει στην αντιμετώπιση τυχόν πιθανών ψυχολογικών επιπτώσεων στους συμμετέχοντες.

5. **Δυναμικές εξουσίας και αναστοχαστικότητα**

- **Ηθική:** Οι ερευνητές θα πρέπει να έχουν επίγνωση των δυναμικών ισχύος μεταξύ των ιδίων και των συμμετεχόντων, προσπαθώντας να ελαχιστοποιήσουν κάθε πιθανή εκμετάλλευση ή εξαναγκασμό.
- **Πρακτική:** Η εξάσκηση της αντανakλαστικότητας, όπου οι ερευνητές εξετάζουν κριτικά τις δικές τους προκαταλήψεις και παραδοχές, συμβάλλει στη διατήρηση της αντικειμενικότητας και διασφαλίζει ότι η έρευνα διεξάγεται δεοντολογικά.

6. **Διαφανής υποβολή εκθέσεων**

- **Ηθική:** Οι ερευνητές θα πρέπει να παρέχουν διαφανή και ακριβή αναφορά των ευρημάτων τους, αποφεύγοντας την επιλεκτική αναπαράσταση που μπορεί να παραπλανήσει τους αναγνώστες.
- **Πρακτική:** Η σαφής τεκμηρίωση της ερευνητικής διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένης της συλλογής δεδομένων, των μεθόδων ανάλυσης και τυχόν αλλαγών που έγιναν κατά τη διάρκεια της μελέτης, ενισχύει την αξιοπιστία και την αναπαραγωγιμότητα της έρευνας.

Βίντεο στο YouTube: Δεοντολογία στην έρευνα

<https://youtu.be/mtLPd2u4DiA?si=bmOicTszE99yDfrS>

Παράρτημα 1 Λεπτομέρειες θεμάτων μαθημάτων

T3 Η χρήση της μεθόδου QUAL στη συμμετοχική έρευνα

Πρώτα απ' όλα, είναι σημαντικό να δοθεί ένας ορισμός της Συμμετοχικής έρευνας (PR)

Η συμμετοχική έρευνα είναι μια προσέγγιση για τη διεξαγωγή έρευνας που εμπλέκει ενεργά τους ανθρώπους ή τις κοινότητες που μελετώνται ως ενεργούς συμμετέχοντες στην ερευνητική διαδικασία. Αντί να αντιμετωπίζει τα υποκείμενα της έρευνας ως παθητικά αντικείμενα μελέτης, η συμμετοχική έρευνα αναγνωρίζει την τεχνογνωσία, τις προοπτικές και τις βιωμένες εμπειρίες τους ως πολύτιμα περιουσιακά στοιχεία για τη δημιουργία γνώσης και την κατανόηση σύνθετων ζητημάτων.

Οι απαρχές της συμμετοχικής έρευνας μπορούν να εντοπιστούν σε διάφορα κινήματα και μελετητές που τόνισαν τη σημασία της συνεργασίας και της ενδυνάμωσης στην έρευνα. Ωστόσο, μία από τις βασικές μορφές που συνδέονται με την ανάπτυξη της συμμετοχικής έρευνας είναι ο Kurt Lewin, ένας κοινωνικός ψυχολόγος γνωστός για το έργο του σχετικά με τη δυναμική των ομάδων και την έρευνα δράσης. Στη δεκαετία του 1940, ο Lewin προώθησε την ιδέα της "έρευνας δράσης", η οποία αποσκοπούσε στην ενσωμάτωση της έρευνας και της δράσης για την αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων. Αν και δεν ταυτίζεται με τη σύγχρονη συμμετοχική έρευνα, οι ιδέες του Lewin έθεσαν τις βάσεις για τις μετέπειτα εξελίξεις στις συμμετοχικές προσεγγίσεις στην έρευνα.

Έκτοτε, η συμμετοχική έρευνα έχει εξελιχθεί και αναπτυχθεί περαιτέρω από διάφορους μελετητές, ακτιβιστές και επαγγελματίες σε διάφορους κλάδους, όπως η ανθρωπολογία, η κοινωνιολογία, η εκπαίδευση και η δημόσια υγεία. Σήμερα, η συμμετοχική έρευνα αναγνωρίζεται ευρέως ως μια πολύτιμη προσέγγιση για την παραγωγή γνώσης που είναι πιο περιεκτική, σχετική και ενδυναμώνει τις κοινότητες που συμμετέχουν στην ερευνητική διαδικασία.

Δεύτερον, γιατί θα πρέπει να χρησιμοποιήσουμε τις δημόσιες σχέσεις με τους νέους φροντιστές;

Η συμμετοχική έρευνα είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική με τους νέους φροντιστές και άλλες ευάλωτες ομάδες για διάφορους λόγους:

Ενδυνάμωση: Η συμμετοχική έρευνα ενδυναμώνει τους νέους φροντιστές και τις ευάλωτες ομάδες, καθώς τους εμπλέκει άμεσα στην ερευνητική διαδικασία. Αυτή η ενδυνάμωση μπορεί να ενισχύσει το αίσθημα δράσης και αυτοεκτίμησής τους, καθώς συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωση της ερευνητικής ατζέντας, των μεθόδων και των αποτελεσμάτων.

Σεβασμός στον οργανισμό και την εμπειρογνωμοσύνη: Η συμμετοχική έρευνα αναγνωρίζει την εμπειρογνωμοσύνη και τις βιωμένες εμπειρίες των νεαρών φροντιστών και των ευάλωτων ομάδων. Εκτιμώντας τις γνώσεις και τις προοπτικές τους, οι συμμετοχικές προσεγγίσεις διασφαλίζουν ότι οι φωνές τους ακούγονται και γίνονται σεβαστές, οδηγώντας σε πιο συναφή και ουσιαστικά ερευνητικά αποτελέσματα.

Αυξημένη εμπιστοσύνη και δέσμευση: Με την ενεργό συμμετοχή των νεαρών φροντιστών και των ευάλωτων ομάδων στην ερευνητική διαδικασία, οι συμμετοχικές προσεγγίσεις ενισχύουν την εμπιστοσύνη και τη σχέση μεταξύ ερευνητών και συμμετεχόντων. Αυτή η εμπιστοσύνη μπορεί να οδηγήσει σε μεγαλύτερη διαφάνεια και ειλικρίνεια στην ανταλλαγή εμπειριών και προοπτικών, ενισχύοντας την ποιότητα και το βάθος των ερευνητικών ευρημάτων.

Προσαρμοσμένες μέθοδοι και παρεμβάσεις: Η συμμετοχική έρευνα επιτρέπει την ανάπτυξη ερευνητικών μεθόδων και παρεμβάσεων που είναι προσαρμοσμένες στις συγκεκριμένες ανάγκες, προτιμήσεις και συνθήκες των νέων φροντιστών και των ευάλωτων ομάδων. Αυτή η προσαρμογή διασφαλίζει ότι η έρευνα είναι σχετική, προσιτή και αποτελεσματική στην αντιμετώπιση των μοναδικών προκλήσεων και ανησυχιών τους.

Δημιουργία κοινότητας και δικτύων υποστήριξης: Η συμμετοχική έρευνα συχνά περιλαμβάνει συνεργατικές δραστηριότητες που προωθούν την οικοδόμηση της κοινότητας και τη δημιουργία δικτύων υποστήριξης μεταξύ των νέων φροντιστών και των ευάλωτων ομάδων. Τα δίκτυα αυτά μπορούν να παρέχουν πολύτιμη κοινωνική στήριξη, αλληλεγγύη και ευκαιρίες συλλογικής δράσης, οι οποίες είναι απαραίτητες για την αντιμετώπιση της κοινωνικής απομόνωσης και την προώθηση της ευημερίας.

Συνολικά, η συμμετοχική έρευνα προσφέρει μια ολιστική και ενδυναμωτική προσέγγιση για τη συμμετοχή των νέων φροντιστών και των ευάλωτων ομάδων στην ερευνητική διαδικασία, οδηγώντας σε πιο περιεκτικά, συναφή και αποτελεσματικά αποτελέσματα.

Πολιτισμική ευαισθησία: Η συμμετοχική έρευνα επιτρέπει στους ερευνητές να αποκτήσουν βαθύτερη κατανόηση των πολιτισμικών, κοινωνικών και συγκυριακών παραγόντων που επηρεάζουν τη ζωή των νεαρών φροντιστών και άλλων ευάλωτων ομάδων. Συνεργαζόμενοι στενά με τους συμμετέχοντες, οι ερευνητές μπορούν να διασφαλίσουν ότι οι ερευνητικές μέθοδοι είναι πολιτισμικά ευαίσθητες και κατάλληλες, αυξάνοντας έτσι την εγκυρότητα και τη συνάφεια των ευρημάτων.

Επιπλέον, αξίζει να αναφερθούν ορισμένες δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίσουν οι εργαζόμενοι σε θέματα νεολαίας κατά την εκτέλεση

PR

Μια σημαντική πρόκληση περιστρέφεται γύρω από την έννοια και τον ορισμό της ευαλωτότητας, ένα θέμα που έχει προκαλέσει συζητήσεις στους ακαδημαϊκούς κύκλους και στις ερευνητικές πρακτικές. Μια άλλη σημαντική πρόκληση έγκειται στην επιλογή και εφαρμογή ερευνητικών μεθόδων που είναι κατάλληλες και έχουν αντίκτυπο σε άτομα που είναι ευάλωτα με διάφορους τρόπους.

Η παρούσα μελέτη περίπτωσης εμβαθύνει σε αυτές τις προκλήσεις χρησιμοποιώντας γνώσεις από τις δικές μου ερευνητικές εμπειρίες. Συγκεκριμένα, εξετάζω δύο συμμετοχικά οπτικά έργα που διεξήγαγα με τη συμμετοχή νεαρών φροντιστών και ατόμων με μαθησιακές δυσκολίες. Όταν εμπλέκονται με ευάλωτους ή περιθωριοποιημένους συμμετέχοντες στην έρευνα, είναι ζωτικής σημασίας να χρησιμοποιούνται μέθοδοι που ενισχύουν τις φωνές και τις προοπτικές τους, ενώ παράλληλα τους ωφελούν προσωπικά ή/και στο πλαίσιο της κοινότητάς τους. Η προσέγγιση αυτή αποσκοπεί στη διευκόλυνση προσωπικών, κοινωνικών ή πολιτικών μετασχηματισμών.

Από την επαγγελματική μου άποψη, οι συμμετοχικές ερευνητικές μέθοδοι διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην ενεργοποίηση τέτοιων μετασχηματισμών. Όχι μόνο βελτιώνουν την ποιότητα των σχέσεων μεταξύ ερευνητών και συμμετεχόντων, αλλά και εμβαθύνουν στην κατανόηση των εμπειριών και των αναγκών τους.

Ενότητα 3 - ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	Μάθημα 2 Ποιοτικές ερευνητικές τεχνικές συλλογής δεδομένων: ιστορία ζωής, δομημένη, μη δομημένη, ημιδομημένη συνέντευξη, ομάδα εστίασης , μέθοδοι σχεδιασμού με επίκεντρο τον χρήστη, ειδικές ποιοτικές τεχνικές (ανάλυση SWOT, μελέτη Delphi κ.λπ.)

Προγραμματιστής	Πηγές (επιστημονικές εργασίες, εγχειρίδια, εγχειρίδια, κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ)
EDRA	Creswell J. <i>Research design: qualitative, quantitative, and mixed methods approaches</i>. Thousand Oaks (CA): Sage Publications Ltd., 2009. https://www.nu.edu/blog/qualitative-vs-quantitative-study/ https://magid.com/news-insights/8-most-important-skills-and-abilities-for-qualitative-researchers/ https://www.sfu.ca/~palys/Clark&Sousa-2018-The5NeglectedSkillsAllQualitativeResearchersNeed.pdf Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). Φυσιοκρατική έρευνα. Beverly Hills: Beverly Hills: Sage. Shenton, A. K. (2004). Στρατηγικές για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας σε έργα ποιοτικής έρευνας. <i>Education for Information</i>, 22, 63-75. Golafshani, N. (2003). Κατανόηση της αξιοπιστίας και της εγκυρότητας στην ποιοτική έρευνα. <i>The Qualitative Report</i>, 8(December (4)), 597-607.
Στόχος του μαθήματος	Διάρκεια
Μάθετε τι είναι η ποιοτική έρευνα και ο σκοπός της Να συνειδητοποιήσουν τη διαφορά από την ποσοτική έρευνα Μάθετε τα εργαλεία συλλογής δεδομένων Καθορισμός των δεξιοτήτων που χρειάζεται ένας ποιοτικός ερευνητής	2h
Εκπαιδευτές (Όνομα και επώνυμο, επάγγελμα π.χ. ψυχολόγος, κοινωνιολόγος, εκπαιδευτικός, κοινωνικός λειτουργός κ.λπ.)	Τεχνικές διδασκαλίας (π.χ. βίντεο ή ασκήσεις αυτοεκπαίδευσης)

Κοινωνικός επιστήμονας-κοινωνικός λειτουργός	Ασκήσεις αυτοεκμάθησης
Απαιτούμενα υλικά (π.χ. χαρτί, μπάλες, στυλό, κ.λπ.)	Άλλες σημειώσεις

T1: Εισαγωγή στην ποιοτική έρευνα

- **Ορισμός και σκοπός της ποιοτικής έρευνας.**

Η ποιοτική ανάλυση δεδομένων αναφέρεται στη συστηματική διαδικασία εξέτασης και ερμηνείας μη αριθμητικών δεδομένων για την απόκτηση ουσιαστικών γνώσεων και την παραγωγή νέας γνώσης. Είναι αυτό που συμβαίνει όταν βάζετε κριτικές του Amazon ενός έτους σε μια μηχανή θεματικής ανάλυσης και καταλήγετε σε μια εμπειρισταωμένη κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι χρήστες αλληλεπιδρούν με το προϊόν σας (και μισή ντουζίνα αξιοποιήσιμες ιδέες).

Περιλαμβάνει την ανάλυση κειμένου, εικόνων, βίντεο και άλλων μορφών ποιοτικών δεδομένων για τον εντοπισμό μοτίβων, θεμάτων και σχέσεων.

Ακολουθούν τα βασικά χαρακτηριστικά και οι σκοποί της ποιοτικής έρευνας:

- Διερεύνηση και κατανόηση: Η ποιοτική έρευνα χρησιμοποιείται συχνά για τη διερεύνηση και την κατανόηση κοινωνικών φαινομένων, πολιτιστικών πρακτικών και ατομικών εμπειριών σε βάθος. Στοχεύει στην αποκάλυψη των νοημάτων που αποδίδουν οι άνθρωποι στις εμπειρίες τους και στις συμπεριφορές τους .
- Περιεχομενοποίηση: Παρέχει μια πλούσια κατανόηση του πλαισίου στο οποίο εμφανίζεται ένα φαινόμενο. Αυτό το πλαίσιο είναι ζωτικής σημασίας για την ακριβή ερμηνεία των ευρημάτων.
- Ευελιξία: Είναι ευέλικτη και προσαρμόσιμη, επιτρέποντας στους ερευνητές να προσαρμόζουν τις μεθόδους και τα ερωτήματά τους κατά τη διάρκεια της μελέτης με βάση τις αναδυόμενες γνώσεις.
- Υποκειμενική προοπτική: Οι ερευνητές αναγνωρίζουν ε και αγκαλιάζουν την υποκειμενική φύση των ανθρώπινων εμπειριών, αναγνωρίζοντας ότι τα άτομα ερμηνεύουν και αντιλαμβάνονται τις καταστάσεις με διαφορετικό τρόπο.

□ Μικρά μεγέθη δείγματος: Οι ποιοτικές μελέτες συχνά περιλαμβάνουν μικρότερα μεγέθη δείγματος σε σύγκριση με την ποσοτική έρευνα, με έμφαση στο βάθος και όχι στο εύρος.

• Σύγκριση με την ποσοτική έρευνα

Η ποσοτική έρευνα μπορεί να οριστεί ως το μέσο για τον έλεγχο αντικειμενικών θεωριών με την εξέταση της σχέσης μεταξύ των μεταβλητών, οι οποίες με τη σειρά τους μπορούν να μετρηθούν, έτσι ώστε τα αριθμημένα δεδομένα να μπορούν να αναλυθούν με τη χρήση στατιστικών διαδικασιών. Πιθανώς το σημαντικότερο σημείο της ποιοτικής έρευνας είναι ότι οι επαγγελματίες της δεν επιδιώκουν να γενικεύσουν τα ευρήματά τους σε έναν ευρύτερο πληθυσμό. Αντίθετα, προσπαθούν να βρουν παραδείγματα συμπεριφοράς, να αποσαφηνίσουν τις σκέψεις και τα συναισθήματα των συμμετεχόντων στη μελέτη και να ερμηνεύσουν τις εμπειρίες των συμμετεχόντων από τα φαινόμενα που τους ενδιαφέρουν, προκειμένου να βρουν εξηγήσεις για την ανθρώπινη συμπεριφορά σε ένα δεδομένο πλαίσιο.

Στις ποιοτικές μελέτες, τα δεδομένα συλλέγονται συνήθως στο πεδίο από μικρότερα μεγέθη δείγματος, πράγμα που σημαίνει ότι οι ερευνητές μπορεί να επισκέπτονται προσωπικά τους συμμετέχοντες στα σπίτια τους ή σε άλλα περιβάλλοντα - αν αυτό συμβαίνει, π.χ. για ημιδομημένες συνεντεύξεις. Μόλις ολοκληρωθεί η έρευνα, ο ερευνητής πρέπει να αξιολογήσει και να δώσει νόημα στα δεδομένα στο πλαίσιό τους, αναζητώντας τάσεις ή μοτίβα από τα οποία μπορούν να προκύψουν νέες θεωρίες, έννοιες, αφηγήσεις ή υποθέσεις.

Η ποσοτική έρευνα διεξάγεται συνήθως μέσω ερωτηματολογίων που μπορούν να χορηγηθούν από τους ερευνητές ή να καταρτιστούν από τους ίδιους τους ερωτηθέντες. Μια άλλη σημαντική διαφορά είναι ότι, στις ποιοτικές έρευνες, οι ερευνητές μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα δεδομένα για να δημιουργήσουν υποθέσεις: αυτό ισχύει ιδιαίτερα για την προσέγγιση της θεμελιωμένης θεωρίας (Grounded Theory). Παρ' όλα αυτά, δεν είναι υποχρεωτική η οικοδόμηση μιας νέας θεωρίας για κάθε ποιοτική μελέτη. Σε μια ποσοτική ανάλυση, ο ερευνητής θέτει ως στόχο τον έλεγχο μιας υπόθεσης.

Τόσο οι ποιοτικές όσο και οι ποσοτικές μελέτες πρέπει να υπόκεινται σε αυστηρά πρότυπα ποιότητας. Ωστόσο, οι ερευνητικές τεχνικές που χρησιμοποιούνται σε κάθε τύπο μελέτης διαφέρουν, όπως και τα ερωτήματα και τα ζητήματα που ελπίζουν να αντιμετωπίσουν ή να επιλύσουν. Στις ποσοτικές μελέτες, οι ερευνητές τείνουν να ακολουθούν πιο άκαμπτες δομές για να ελέγξουν τους δεσμούς ή τις σχέσεις μεταξύ διαφορετικών μεταβλητών, ιδανικά με βάση ένα τυχαίο δείγμα. Από την άλλη πλευρά, σε

μια ποιοτική μελέτη, όχι μόνο τα δείγματα είναι συνήθως μικρότερα και στενότερα (όπως η χρήση δειγμάτων ευκολίας), αλλά και ο σχεδιασμός της μελέτης πολλές φορές είναι πιο ευέλικτος και λιγότερο δομημένος για να φιλοξενήσει τον ανοιχτό χαρακτήρα της έρευνας. Συνοπτικά, η ποιοτική και η ποσοτική έρευνα εξυπηρετούν διαφορετικούς σκοπούς και περιλαμβάνουν διαφορετικές μεθόδους συλλογής και ανάλυσης δεδομένων. Η επιλογή μεταξύ τους εξαρτάται από το ερευνητικό ερώτημα, τη φύση του παρατηρούμενου φαινομένου, τους στόχους του ερευνητικού έργου και τον διαθέσιμο χρόνο για τη διεξαγωγή της έρευνας.

Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα

Ακολουθούν ορισμένα πλεονεκτήματα και αδυναμίες της ποιοτικής έρευνας που θα σας βοηθήσουν να καθοδηγήσετε την απόφασή σας.

Πλεονεκτήματα

- Περισσότερο περιθώριο ευελιξίας για δημιουργικότητα και ερμηνεία των αποτελεσμάτων
- Μεγαλύτερη ελευθερία χρήσης διαφορετικών ερευνητικών τεχνικών καθώς εξελίσσεται η μελέτη

Μειονεκτήματα

- Ενδεχομένως πιο ευάλωτες σε προκαταλήψεις λόγω της υποκειμενικής τους φύσης
- Τα μεγέθη των δειγμάτων τείνουν να είναι μικρότερα και μη τυχαία ed

Σύμφωνα με τους Lincoln και Guba (1985) πρέπει να αντιμετωπίσουμε τέσσερα κριτήρια για να ελαχιστοποιήσουμε την προκατάληψη της QUAL έρευνας και να επιτύχουμε την αξιοπιστία της. Τα τέσσερα κριτήρια που πρέπει να ανταποκρίνονται με τη διασφάλιση της μεθοδολογικής αυστηρότητας και την παρακολούθηση των εσωτερικών διαδικασιών (Shenton, 2004- Golafshani, 2003) αναφέρονται στα δεδομένα:

- αξιοπιστία
- δυνατότητα μεταφοράς
- αξιοπιστία
- επιβεβαιωσιμότητα

Οι έμπειροι ερευνητές που είναι ειδικευμένοι στην έρευνα QUAL γνωρίζουν ότι πρέπει να εξετάσουν τη χρήση ορισμένων σκοπιμοτήτων για την αντιμετώπιση αυτών των κριτηρίων και ότι πρέπει να το σχεδιάσουν από το σχεδιασμό της μελέτης (βλ. τον παρακάτω πίνακα).

Κριτήρια προς αντιστοίχιση	Μέτρα που πρέπει να υιοθετηθούν
αξιοπιστία	Χρήση εργαλείου συλλογής δεδομένων που έχει ήδη χρησιμοποιηθεί με επιτυχία σε προηγούμενες μελέτες
	Συχνή ενημέρωση
Μεταφερσιμότητα	εξέταση των ευρημάτων προηγούμενων ερευνών
αξιοπιστία	Λεπτομερής περιγραφή του ερευνητικού σχεδιασμού
επιβεβαιωσιμότητα	Αιτιολόγηση της επιλογής των μεθόδων που υιοθετήθηκαν

Η αξιοπιστία μιας ποιοτικής μελέτης μπορεί να επιδιωχθεί με τη χρήση εργαλείων συλλογής δεδομένων που βασίζονται εν μέρει σε ερωτηματολόγια ή σε οδηγό θεμάτων συνεντεύξεων που έχουν ήδη εφαρμοστεί με επιτυχία σε προηγούμενα έργα που αφορούν τον ίδιο στόχο και το ίδιο φαινόμενο, π.χ. νέους φροντιστές. Αυτό το είδος δεδομένων μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την επιβεβαίωση ή μη των όσων δήλωσαν οι ερωτώμενοι κατά τη διάρκεια της ποιοτικής συνέντευξης. Το θέμα-οδηγός συνέντευξης πρέπει να έχει δομή που να επιτρέπει μια "πυκνή" περιγραφή του φαινομένου. Η αξιοπιστία μπορεί επίσης να επιτευχθεί μέσω συχνών συνεδριών απολογισμού μεταξύ των ερευνητών, ενός ανώτερου συντονιστή και του ομότιμου ελέγχου του ερευνητικού έργου. Ειδικά στην έρευνα QUAL, είναι σημαντικό η ερευνητική ομάδα να περιλαμβάνει έναν ανώτερο ερευνητή για το συντονισμό του έργου και έναν ερευνητή για τη συλλογή και ανάλυση των δεδομένων, ο οποίος είναι ιδιαίτερα εξειδικευμένος στις τεχνικές ποιοτικής έρευνας. Ο τελευταίος θα πρέπει να είναι υπεύθυνος για τη διασφάλιση της ποιότητας κατά την ανάλυση και την ερμηνεία των δεδομένων μέσω συχνών συζητήσεων και συνεχούς αναστοχαστικού σχολιασμού μεταξύ των συναδέλφων αλλά και εντός κάθε ομάδας με τον ανώτερο ερευνητή, προκειμένου να περιοριστεί η μεροληψία των ερευνητών.

Το κριτήριο **της μεταφερσιμότητας** μπορεί να επιτευχθεί μέσω της εξέτασης των αποτελεσμάτων προηγούμενων ερευνών: μπορεί να πραγματοποιηθεί βιβλιογραφική ανασκόπηση προκειμένου να εκτιμηθεί εάν τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν συμφωνούν με εκείνα που επιτεύχθηκαν από προηγούμενες έρευνες. Ο σκοπός αυτής της σύγκρισης με άλλα ευρήματα που αναφέρονται στο ίδιο θέμα αλλά προκύπτουν σε άλλα πολιτιστικά και γεωγραφικά πλαίσια, είναι διττός: αφενός, βοηθά στο σχεδιασμό ενός πρωτοκόλλου που επιτρέπει τη μεταφερσιμότητα της μελέτης- αφετέρου, ευαισθητοποιεί τους ερευνητές ότι τα επιτευχθέντα ευρήματα θα πρέπει να θεωρούνται ως μια βασική συνεισφορά που θα συγκρίνεται με μελλοντικές μελέτες για περαιτέρω εξελίξεις.

Η αξιοπιστία της μελέτης αντιμετωπίστηκε χάρη στην περιγραφή του ερευνητικού σχεδιασμού και της υλοποίησής του, καθώς και στις λεπτομέρειες των διαδικασιών συλλογής και ανάλυσης δεδομένων.

Η **επιβεβαιωσιμότητα** της μελέτης (αντικειμενικότητα) μπορεί να επιτευχθεί με την αιτιολόγηση της επιλογής των μεθόδων που υιοθετήθηκαν, την παραδοχή των προδιαθέσεων των ερευνητών, την εξήγηση των λόγων πίσω από τις αποφάσεις που ελήφθησαν και τον εντοπισμό τόσο των δυνατών όσο και των αδύνατων σημείων αυτής της προσέγγισης.

Η ποσοτική έρευνα συνοδεύεται επίσης από μειονεκτήματα και οφέλη, ανάλογα με τις πληροφορίες που στοχεύετε να αποκαλύψετε. Ακολουθούν μερικά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα που πρέπει να λάβετε υπόψη σας κατά τον σχεδιασμό της μελέτης σας.

Πλεονεκτήματα

- Τα μεγάλα και τυχαία δείγματα βοηθούν να διασφαλιστεί ότι ο ευρύτερος πληθυσμός αντιπροσωπεύεται πιο ρεαλιστικά
- Οι αριθμοί επιτρέπουν τη σαφή και συγκεκριμένη αναπαράσταση των φαινομένων που παρατηρούνται και την εύκολη επικοινωνία

Μειονεκτήματα

- Τα δεδομένα μπορεί να πάσχουν από έλλειψη πλαισίου ή προσωπικών λεπτομερειών γύρω από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων
- Χρειάζεται μεγάλος αριθμός συμμετεχόντων, γεγονός που αυξάνει το κόστος, ενώ δημιουργεί υλικοτεχνικές προκλήσεις

T2: Εργαλεία συλλογής δεδομένων QUAL

Ιστορία ζωής

Η ιστορία ζωής περιλαμβάνει τη συλλογή μιας λεπτομερούς αφήγησης της ζωής ενός ατόμου, συχνά εστιάζοντας σε σημαντικά γεγονότα, εμπειρίες και προοπτικές. Το εργαλείο αυτό είναι χρήσιμο για την κατανόηση των πλαισιακών και ιστορικών πτυχών της ζωής ενός ατόμου, προσφέροντας πλούσιες πληροφορίες για τη μοναδική του διαδρομή.

Δομημένη συνέντευξη

Πρόκειται για μια συνέντευξη με προκαθορισμένες ερωτήσεις και καθορισμένη μορφή. Ο ερευνητής ακολουθεί ένα καθορισμένο σενάριο για να διατηρήσει τη συνοχή μεταξύ των συμμετεχόντων. Αυτό το εργαλείο είναι κατάλληλο για τη συλλογή συγκεκριμένων πληροφοριών με έναν τυποποιημένο ed (ομοιόμορφο) τρόπο, επιτρέποντας την ευκολότερη σύγκριση μεταξύ των συμμετεχόντων.

Μη δομημένη συνέντευξη

Πρόκειται για μια ανοιχτή συνέντευξη χωρίς προκαθορισμένο σύνολο ερωτήσεων, αλλά ο ερευνητής θέτει μια ευρεία ερώτηση σχετικά με το βασικό θέμα της έρευνας, επιτρέποντας μια πιο ευέλικτη και συνομιλιακή προσέγγιση. Αυτό το εργαλείο επιτρέπει τη διερεύνηση σε βάθος των προοπτικών και των εμπειριών των συμμετεχόντων, προωθώντας μια πιο φυσική και διαφοροποιημένη συζήτηση.

Ημιδομημένη συνέντευξη

Η ημιδομημένη συνέντευξη συνδυάζει στοιχεία τόσο των δομημένων όσο και των μη δομημένων συνεντεύξεων. Οι ερευνητές έχουν ένα σύνολο προκαθορισμένων ερωτήσεων, αλλά μπορούν επίσης να διερευνήσουν νέα θέματα καθώς προκύπτουν (οι ερωτήσεις μπορούν να ενσωματωθούν κατά τη διάρκεια της συζήτησης, επιλέγοντας επίσης να παραλείψουν ορισμένες από αυτές ή να μην τηρήσουν τη σειρά που έχει καθορίσει ο ερευνητής: η τεχνική αυτή είναι προσαρμόσιμη στις απαντήσεις που λαμβάνονται). Το εργαλείο αυτό εξισορροπεί την ευελιξία και τη δομή, προσφέροντας τα πλεονεκτήματα της τυποποιημένης συλλογής δεδομένων, ενώ παράλληλα επιτρέπει τη βαθύτερη διερεύνηση συγκεκριμένων θεμάτων.

Ομάδα εστίασης

Η ομάδα εστίασης περιλαμβάνει μια ομαδική συζήτηση που διευκολύνεται από έναν ερευνητή, με τη βοήθεια ενός άλλου ερευνητή που κρατάει σημειώσεις, όπου οι συμμετέχοντες μοιράζονται τις σκέψεις και τις εμπειρίες τους σχετικά με ένα συγκεκριμένο θέμα. Είναι χρήσιμη για τη διερεύνηση της δυναμικής της ομάδας, την κατανόηση των κοινών αντιλήψεων και την αποκάλυψη διαφορετικών προοπτικών για ένα συγκεκριμένο θέμα.

Μέθοδοι σχεδιασμού με επίκεντρο τον χρήστη

Αυτές οι τεχνικές εμπλέκουν τους τελικούς χρήστες στη διαδικασία σχεδιασμού και ανάπτυξης, διασφαλίζοντας ότι τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τις προτιμήσεις τους. Εφαρμόζονται σε διάφορους τομείς, όπως ο σχεδιασμός προϊόντων, η ανάπτυξη λογισμικού ή η παροχή υπηρεσιών, για την ενίσχυση της ικανοποίησης και της χρηστικότητας των χρηστών.

Μέθοδος Delphi

Μια δομημένη τεχνική επικοινωνίας που περιλαμβάνει πολλαπλούς γύρους ερευνών ή ερωτηματολογίων με μια ομάδα εμπειρογνομόνων. Οι συμμετέχοντες παρέχουν ανατροφοδότηση ανώνυμα και η διαδικασία συνεχίζεται μέχρι να επιτευχθεί συναίνεση. Η τεχνική αυτή είναι χρήσιμη για την πρόβλεψη, τη λήψη αποφάσεων ή τη συλλογή απόψεων εμπειρογνομόνων για πολύπλοκα ή αβέβαια ζητήματα, συχνά σε τομείς όπως η υγειονομική περίθαλψη ή η ανάπτυξη πολιτικής.

T3: Δεξιότητες που απαιτούνται για τον ερευνητή QUAL

Οι δεξιότητες της ποιοτικής έρευνας είναι οι δυνάμεις που επιτρέπουν στον ερευνητή να παράγει διορατικότητα και γνώση από πληροφορίες που δεν περιλαμβάνουν αριθμούς. Η ποσοτική έρευνα, για παράδειγμα, περιλαμβάνει συνήθως περισσότερο την αξιολόγηση δεδομένων παρά την ανθρώπινη αλληλεπίδραση. Επειδή οι ποιοτικοί ερευνητές μπορεί να διεξάγουν έρευνες, να συνομιλούν και να παίρνουν συνεντεύξεις από τα υποκείμενά τους, οι ερευνητές πρέπει να δίνουν προσοχή στις διαπροσωπικές και επικοινωνιακές δεξιότητες.

Ορισμένες σημαντικές δεξιότητες και ικανότητες για τους ποιοτικούς ερευνητές είναι:

- Διαμόρφωση ερωτήσεων: η ικανότητα να διαμορφώνουν σωστά τις ερωτήσεις μπορεί να βοηθήσει τους ποιοτικούς ερευνητές να συλλέξουν πολύτιμες πληροφορίες. Θέτουν ερωτήσεις που ενθαρρύνουν τον συμμετέχοντα να εκφράσει πλήρως τα συναισθήματά του.
- Ικανότητα ακρόασης με πρόθεση: το να είσαι καλός ακροατής - να ακούς πέρα από αυτά που λέει ο συμμετέχων για να καταλάβεις από πού προέρχεται και σε τι αποσκοπεί. Οι δεξιότητες καλής ακρόασης περιλαμβάνουν την ανταπόκριση σε σχόλια και ερωτήσεις, την αντιμετώπιση του άλλου ατόμου με σεβασμό και την επίδειξη περιέργειας.
- Δημιουργία σχέσης: τ η ικανότητα να δημιουργείτε γρήγορα μια σχέση και μια αίσθηση εμπιστοσύνης με το θέμα κάνει το άτομο να νιώθει άνετα να σας μιλήσει. Η εγκαθίδρυση σχέσης συχνά περιλαμβάνει την ακρόαση του ατόμου στο οποίο α μιλάτε και την προσπάθεια να καταλάβετε τι θέλει να επικοινωνήσει. Όταν τα υποκείμενα αισθάνονται χαλαρά, μπορεί να είναι πιο ανοιχτά μαζί σας και να αισθάνονται λιγότερο αμήχανα όταν επικοινωνούν. Για να δημιουργήσετε σχέση, χρησιμοποιήστε μη απειλητική γλώσσα του σώματος, μιμηθείτε τις ενέργειές τους και να είστε εύκολος συνομιλητής.
- Να σκέφτεστε και να εκφράζετε τόσο τα μεγάλα όσο και τα μικρά: η ικανότητα να κατανοείτε τις ερωτήσεις της μεγάλης εικόνας, καθώς και τις μικρές λεπτομέρειες της έννοιας, του χαρακτηριστικού ή του περιεχομένου, ώστε να έχετε την ικανότητα να σκέφτεστε γρήγορα και να προσαρμόζεστε σε πραγματικό χρόνο.
- Συλλογή δεδομένων: Η συλλογή και η ανταλλαγή δεδομένων είναι βασικά βήματα στη διαδικασία της ποιοτικής έρευνας. Οι αποτελεσματικοί ερευνητές συνήθως καταλαβαίνουν πώς να κρατούν καλές σημειώσεις και να οργανώνουν τα δεδομένα τους. Γνωρίζουν επίσης πώς να συγκεντρώνουν τις πληροφορίες και να τις

παρουσιάζουν με τρόπο που είναι εύκολο να διαβαστεί και να κατανοηθεί από τους άλλους.

Ενότητα 3 - ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	Μάθημα 3: Ανάλυση ποιοτικών δεδομένων: Ανάλυση περιεχομένου, θεματική ανάλυση, δικτυακή ανάλυση
Προγραμματιστής	Πηγές (επιστημονικές εργασίες, εγχειρίδια, εγχειρίδια, κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ)
EDRA	https://getthematic.com/insights/methods-of-qualitative-data-analysis/ https://www.hotjar.com/qualitative-data-analysis/tools/
Στόχος του μαθήματος	Διάρκεια
Εξοικείωση με τις τεχνικές ανάλυσης ποιοτικών δεδομένων Γνωριμία με τα εργαλεία λογισμικού για την ποιοτική ανάλυση	1h
Εκπαιδευτές (Όνομα και επώνυμο, επάγγελμα π.χ. ψυχολόγος, κοινωνιολόγος, εκπαιδευτικός, κοινωνικός λειτουργός κ.λπ.)	Τεχνικές διδασκαλίας (π.χ. βίντεο ή ασκήσεις αυτοεκπαίδευσης)
Κοινωνικός επιστήμονας- κοινωνικός λειτουργός	Ασκήσεις αυτοεκμάθησης, βίντεο
Απαιτούμενα υλικά (π.χ. χαρτί, μπάλες, στυλό, κ.λπ.)	Άλλες σημειώσεις

T1: Πώς μπορούν να αναλυθούν τα δεδομένα QUAL; Επεξήγηση των τεχνικών

Η ανάλυση ποιοτικών δεδομένων αναφέρεται στη συστηματική διαδικασία εξέτασης και ερμηνείας μη αριθμητικών δεδομένων για την απόκτηση ουσιαστικών γνώσεων και τη δημιουργία νέας γνώσης. Περιλαμβάνει την ανάλυση κειμένων, εικόνων, βίντεο και άλλων μορφών ποιοτικών δεδομένων για τον εντοπισμό μοτίβων, θεμάτων και σχέσεων.

Οι μέθοδοι ποιοτικής ανάλυσης δεδομένων προσφέρουν μια σε βάθος διερεύνηση των λόγων πίσω από τα κοινωνικά φαινόμενα (γιατί) και των χαρακτηριστικών τους (πώς), επιτρέποντας στους ερευνητές να αποκτήσουν μια ολοκληρωμένη κατανόηση των πολύπλοκων κοινωνικών ζητημάτων. Είναι ιδιαίτερα πολύτιμες σε τομείς όπως η κοινωνιολογία, η ανθρωπολογία, η ψυχολογία και η εκπαίδευση, όπου μελετώνται η ανθρώπινη συμπεριφορά και οι κοινωνικές αλληλεπιδράσεις. Ακολουθούν ορισμένες συχνά χρησιμοποιούμενες τεχνικές ποιοτικής ανάλυσης δεδομένων.

Ανάλυση περιεχομένου

Στόχος: Η συστηματική ανάλυση και ερμηνεία κειμενικού ή οπτικού περιεχομένου με την κατηγοριοποίηση και την ποσοτικοποίηση συγκεκριμένων στοιχείων

Διαδικασία:

1. Καθορισμός μονάδας ανάλυσης: καθορισμός του τι συνιστά μονάδα ανάλυσης (π.χ. λέξεις, φράσεις, εικόνες, θέματα)
2. Ανάπτυξη κατηγοριών κωδικοποίησης: δημιουργία ενός συνόλου κωδικών που αντιπροσωπεύουν βασικές έννοιες ή κατηγορίες.
3. Κωδικοποίηση: εφαρμογή κωδικών σε τμήματα των δεδομένων με βάση τις κατηγορίες κωδικοποίησης.
4. Ανάλυση: ποσοτικοποίηση και ανάλυση της συχνότητας των κωδικών. Εντοπισμός μοτίβων και τάσεων στα δεδομένα.
5. Εξαγωγή συμπερασμάτων: ερμηνεία των ευρημάτων και εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με το περιεχόμενο.

Παράδειγμα: ανάλυση άρθρων ειδήσεων για τον εντοπισμό επαναλαμβανόμενων θεμάτων ή συναισθημάτων που σχετίζονται με ένα συγκεκριμένο θέμα.

Θεματική ανάλυση

Στόχος: Εντοπισμός και ανάλυση μοτίβων ή θεμάτων μέσα στα ποιοτικά δεδομένα, παρέχοντας μια πλούσια κατανόηση των δεδομένων.

Διαδικασία

1. Εξοικείωση: Βουτιά στα δεδομένα για να εξοικειωθείτε με το περιεχόμενό τους.
2. Δημιουργία αρχικών κωδικών: Δημιουργία αρχικών κωδικών με τον εντοπισμό ενδιαφερουσών χαρακτηριστικών ή μοτίβων.
3. Αναζήτηση θεμάτων: εντοπισμός ομάδων κωδικών, για τη μετατροπή τους σε πιθανά θέματα με βάση τις ομοιότητες.
4. Επανεξέταση των θεμάτων: βελτίωση και επανεξέταση των θεμάτων για να διασφαλιστεί ότι αντιπροσωπεύουν με ακρίβεια τα δεδομένα.
5. Καθορισμός και ονομασία θεμάτων: Σαφής ορισμός και ονομασία κάθε θέματος.
6. Συγγραφή της έκθεσης: παρουσίαση των ευρημάτων με συνεκτικό και ουσιαστικό τρόπο.

Παράδειγμα: Ανάλυση των απομαγνητοφωνημένων συνεντεύξεων για τον εντοπισμό επαναλαμβανόμενων θεμάτων που σχετίζονται με τις εμπειρίες των συμμετεχόντων με ένα συγκεκριμένο φαινόμενο.

Ανάλυση δικτύων

Στόχος: Η εξέταση και οπτικοποίηση των σχέσεων ή των συνδέσεων μεταξύ οντοτήτων (κόμβων) εντός ενός δικτύου.

Διαδικασία

1. Προσδιορισμός κόμβων και συνδέσεων: προσδιορισμός των οντοτήτων (κόμβων) και των σχέσεων ή συνδέσεων μεταξύ τους.
2. Συλλογή δεδομένων: Συγκέντρωση δεδομένων σχετικά με τις σχέσεις, συχνά με τη μορφή πίνακα ή συνόλου δεδομένων δικτύου.
3. Ανάλυση δεδομένων: Χρήση εργαλείων ανάλυσης δικτύων για την εξέταση της δομής και της δυναμικής του δικτύου.
4. Οπτικοποίηση: δημιουργία οπτικών αναπαραστάσεων (γραφήματα δικτύου) για την απεικόνιση των σχέσεων.
5. Ερμηνεία: ερμηνεία των μοτίβων του δικτύου, εντοπισμός κεντρικών κόμβων, συστάδων ή άλλων σχετικών χαρακτηριστικών.

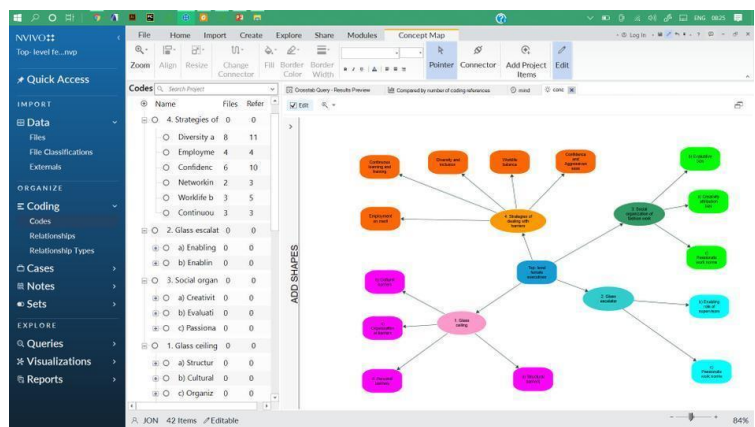
Παράδειγμα: Ανάλυση των κοινωνικών σχέσεων εντός μιας κοινότητας με τη χαρτογράφηση των συνδέσεων μεταξύ ατόμων για την κατανόηση της κοινωνικής δυναμικής.

T2: Εργαλεία λογισμικού για ποιοτική ανάλυση

Υπάρχουν διάφορα εργαλεία λογισμικού που είναι διαθέσιμα για να βοηθήσουν τους ερευνητές στη διενέργεια ποιοτικής ανάλυσης δεδομένων. Τα εργαλεία αυτά έχουν σχεδιαστεί για να διευκολύνουν εργασίες όπως η κωδικοποίηση, η οργάνωση και η ανάλυση ποιοτικών δεδομένων. Ακολουθούν δύο δημοφιλή εργαλεία λογισμικού ποιοτικής ανάλυσης:

- **NVivo**: είναι ένα ολοκληρωμένο λογισμικό ποιοτικής ανάλυσης δεδομένων που επιτρέπει στους ερευνητές να οργανώνουν, να κωδικοποιούν και να αναλύουν διάφορες μορφές δεδομένων, όπως κείμενο, ήχο, βίντεο και εικόνες.

Χαρακτηριστικά: Κωδικοποίηση, κωδικοποίηση πίνακα, θεματική ανάλυση, εργαλεία οπτικοποίησης.

ΤΙΤΛΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ	
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ 1: Συγγραφή ενός συμμετοχικού ερευνητικού έργου ΜΕ νέους φροντιστές	
Ενότητα (τίτλος και αριθμός)	Μάθημα (τίτλος και αριθμός)
Ενότητα 3 - ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	
Μαθησιακοί στόχοι	- Κατανόηση των αρχών της συμμετοχικής έρευνας - Προσδιορισμός των αναγκών των ΥΚ - Συγγραφή πρότασης συμμετοχικής έρευνας
Εκπαιδευτές (Όνομα και επώνυμο, επάγγελμα π.χ. ψυχολόγος, κοινωνιολόγος, εκπαιδευτικός, κοινωνικός λειτουργός κ.λπ.)	
Καθηγητές (Όνομα και επώνυμο, επάγγελμα π.χ. ψυχολόγος, κοινωνιολόγος, εκπαιδευτικός, κοινωνικός λειτουργός κ.λπ.)	
Διάρκεια	2h
Μέγεθος ομάδας	3-5 άτομα
Απαιτούμενα υλικά (π.χ. χαρτί,	

Συνολική περιγραφή της δραστηριότητας:

Εισαγωγική άσκηση/άσκηση για το σπάσιμο του πάγου και κύρια δραστηριότητα

1. Εισαγωγή στην έννοια της συμμετοχικής έρευνας:

- Ορισμός και αρχές της συμμετοχικής έρευνας.
- Έμφαση στον συνεργατικό χαρακτήρα της προσέγγισης.

2. Κατανόηση των ΥΚ:

- Ορισμός των ΥΚ και των μοναδικών προκλήσεών τους.

Σύμφωνα με τον ορισμό του Carers (Scotland) Act , "ο νεαρός φροντιστής είναι ηλικίας κάτω των 18 ετών ή ηλικίας 18 ετών και μαθητής σε σχολείο και ο οποίος παρέχει ή προτίθεται να παρέχει φροντίδα σε άλλο άτομο". Σύμφωνα με το Carers.org, 1 στους 5 νέους μπορεί να θεωρηθεί νεαρός φροντιστής.

Τέσσερις κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ΥΚs είναι:

- Η καθημερινότητά τους - Πολλοί νέοι δεν αναγνωρίζουν τους εαυτούς τους ως ΥΚs - δεν βλέπουν το έργο που επιτελούν ως κάτι το ασυνήθιστο και δεν γνωρίζουν πάντα πώς να ζητήσουν υποστήριξη.
- Ο φόβος τους - Οι ΥΚs συχνά κρύβουν το ρόλο τους - συχνά ανησυχούν για το στίγμα και φοβούνται για το τι μπορεί να σημαίνει η παρέμβαση για την οικογένειά τους. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα σε οικογένειες με προβλήματα ψυχικής υγείας ή/και εθισμού.
- Οι εμπειρίες τους - Πολλοί ΥΚ είχαν περίπλοκες εμπειρίες με τις δημόσιες υπηρεσίες ή δεν τους έχουν προσεγγίσει με υποστήριξη
- Οι προσδοκίες μας - Η κοινωνία περιμένει από τις ΥΚ να φροντίζουν μόνο τους ανθρώπους τους και ξεχνά ότι οι ΥΚ έχουν και αυτές ανάγκες . Οι ΥΚ θα πρέπει να κατανοήσουν τη σημασία της φροντίδας του εαυτού τους. Πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη όλες τις εμπειρίες των νέων μας και να τους παρέχουμε την προσαρμοσμένη υποστήριξη που χρειάζονται για να ευημερήσουν.
- Αναγνωρίζοντας τη σημασία της συμμετοχής των ΥΚ στην έρευνα.

3. Δεοντολογικές εκτιμήσεις:

- Συζήτηση δεοντολογικών κατευθυντήριων γραμμών και εκτιμήσεων ειδικά για την εργασία με ευάλωτους πληθυσμούς, όπως οι ΥΚ.
- Εξασφάλιση συγκατάθεσης μετά από ενημέρωση και εμπιστευτικότητα.

4. Οφέλη της συμμετοχικής έρευνας με ΥΚ:

- Ενίσχυση των συμμετεχόντων: Διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο η συμμετοχική έρευνα ενδυναμώνει τις ΥΚ να μοιραστούν τις εμπειρίες τους.
- Οικοδόμηση εμπιστοσύνης και σχέσης: Συζήτηση για το πώς η συνεργατική έρευνα ενισχύει τη

σχέση ερευνητή-συμμετέχοντα.

5. Ανάπτυξη ερευνητικών ερωτημάτων με τις ΥΚ:

- Τεχνικές για τη συνδημιουργία ερευνητικών ερωτημάτων με τις ΥΚ.
- Διασφάλιση ότι τα ερευνητικά ερωτήματα είναι σχετικά με τις εμπειρίες τους.

6. Σχεδιασμός ερευνητικών μεθόδων χωρίς αποκλεισμούς:

- Διερεύνηση συμμετοχικών μεθόδων κατάλληλων για τις ΚΥ.
- Προσαρμογή ερευνητικών εργαλείων ώστε να είναι κατάλληλα για την ηλικία και προσβάσιμα.

7. Συν-σχεδιασμός ερευνητικών εργαλείων:

- Συμμετοχή των ΚΓ στο σχεδιασμό ερευνών, οδηγών συνεντεύξεων ή άλλων ερευνητικών εργαλείων.
- Διασφάλιση ότι τα εργαλεία ανταποκρίνονται στις προοπτικές τους.

8. Στρατηγικές συλλογής δεδομένων:

- Συζήτηση διαφόρων συμμετοχικών μεθόδων συλλογής δεδομένων (π.χ. αφήγηση ιστοριών, μέθοδοι βασισμένες στις τέχνες) κατάλληλων για τις ΥΚ.
- Αντιμετώπιση πιθανών προκλήσεων κατά τη συλλογή δεδομένων.

9. Δημιουργία υποστηρικτικού περιβάλλοντος:

- Δημιουργία ενός ασφαλούς και υποστηρικτικού χώρου για να μοιραστούν οι ΥΚ τις εμπειρίες τους.
- Στρατηγικές για τον μετριασμό των πιθανών συναισθηματικών επιπτώσεων στους συμμετέχοντες.

10.Ανάλυση και ερμηνεία:

- Συζήτηση σχετικά με τις τεχνικές ανάλυσης δεδομένων που θα χρησιμοποιηθούν.
- Διασφάλιση ότι η ερμηνεία των ευρημάτων μοιράζεται και επικυρώνεται από τις ΥΚ.

11.Συγγραφή της πρότασης για το ερευνητικό έργο:

- Δόμηση μιας πρότασης συμμετοχικού ερευνητικού έργου.

Έμφαση στη σημασία της σαφήνειας και της σκοπιμότητας.

Υποδείξεις για τον συντονιστή	
Άσκηση αξιολόγησης / συνεδρία ανατροφοδότησης	
Βιβλιογραφία	https://mcrcpathways.org/four-challenges-young-carers/
Παραρτήματα (π.χ. υποδείγματα και έγγραφα χρήσιμα για τη συνέχιση της δραστηριότητας ή για την επέκτασή της ή/και την προσαρμογή	

της σε επίπεδο χώρας, εάν χρειαστεί)	
---	--

ΤΙΤΛΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ	
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ 2: Εμβάθυνση στα κείμενα των συνεντεύξεων	
Ενότητα (τίτλος και αριθμός)	Μάθημα (τίτλος και αριθμός)
Ενότητα 3 - ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	
Μαθησιακοί στόχοι	- Κατανόηση της σημασίας της εις βάθος ανάλυσης - Πρακτική εξάσκηση στην ποιοτική κωδικοποίηση - Εφαρμογή μεθόδων θεματικής ανάλυσης
Εκπαιδευτές (Όνομα και επώνυμο, επάγγελμα π.χ. ψυχολόγος, κοινωνιολόγος, εκπαιδευτικός, κοινωνικός λειτουργός κ.λπ.)	
Εκπαιδευτές (Όνομα και επώνυμο, επάγγελμα π.χ. ψυχολόγος, κοινωνιολόγος, εκπαιδευτικός, κοινωνικός λειτουργός κ.λπ.)	
Διάρκεια	2h
Μέγεθος ομάδας	3-5 άτομα
Απαιτούμενα υλικά (π.χ. χαρτί, μπάλες, στυλό, κ.λπ.)	
Συνολική περιγραφή της δραστηριότητας: Ice-breaking exercise and main activity	
1. Εισαγωγή στη βαθιά ανάλυση κειμένου: - Ορισμός της βαθιάς ανάλυσης κειμένου στο πλαίσιο της ποιοτικής έρευνας. - Υπογράμμιση της σημασίας της λεπτομερούς διερεύνησης των κειμένων των συνεντεύξεων. 2. Θεωρητικά πλαίσια ανάλυσης: - Διερεύνηση των διαφόρων θεωρητικών προοπτικών που ενημερώνουν την ανάλυση σε βάθος κειμένου. - Σύνδεση θεωρητικών πλαισίων με ερευνητικά ερωτήματα. 3. Τεχνικές κωδικοποίησης:	

- Εισαγωγή στην κωδικοποίηση ως μέθοδο οργάνωσης και κατηγοριοποίησης δεδομένων.

Η κωδικοποίηση αποτελεί βασική δραστηριότητα της ποιοτικής ερευνητικής διαδικασίας που ονομάζεται ποιοτική ανάλυση δεδομένων (QDA). Η ποιοτική κωδικοποίηση περιλαμβάνει την οργάνωση και κατηγοριοποίηση των δεδομένων για την αποκάλυψη μοτίβων, θεμάτων και νοημάτων. Με την κωδικοποίηση των δεδομένων, εφαρμόζονται ετικέτες (κωδικοί) σε τμήματα δεδομένων. Η κωδικοποίηση διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στην ποιοτική έρευνα, καθώς επιτρέπει στους ερευνητές να κατανοήσουν μεγάλο όγκο ποιοτικών δεδομένων.

Οργανώνοντας και κατηγοριοποιώντας τα δεδομένα, η κωδικοποίηση επιτρέπει στους ερευνητές να εντοπίζουν μοτίβα, θέματα και σχέσεις μέσα στα δεδομένα, οδηγώντας στην ανάδειξη ουσιαστικών ερμηνειών και συμπερασμάτων. Βοηθά στη μετατροπή των ακατέργαστων δεδομένων σε μια δομημένη μορφή (το σύστημα κωδικοποίησης) που μπορεί να αναλυθεί και να ερμηνευθεί αποτελεσματικά.

- Διαφορετικές προσεγγίσεις κωδικοποίησης (π.χ. ανοικτή κωδικοποίηση, αξονική κωδικοποίηση, επιλεκτική κωδικοποίηση).

Η κωδικοποίηση διακρίνεται συχνά στους ακόλουθους τρεις τύπους κωδικοποίησης. Αυτό προέρχεται από τη μεθοδολογία της θεμελιωμένης θεωρίας (Grounded Theory). Υπάρχουν και άλλοι τύποι κατηγοριοποιήσεων και αποτελούν εξίσου έγκυρες προσεγγίσεις. Βεβαιωθείτε ότι ακολουθείτε την προσέγγιση που περιγράφεται λεπτομερώς στην αναφορά της μεθόδου που παραθέτετε στην επιστημονική σας εργασία.

Η ανοικτή κωδικοποίηση, γνωστή και ως αρχική ή περιγραφική κωδικοποίηση, είναι το πρώτο βήμα της διαδικασίας κωδικοποίησης. Περιλαμβάνει τον εντοπισμό και την επισήμανση εννοιών, ιδεών ή περιστατικών εντός των δεδομένων. Οι ερευνητές επιδίδονται σε ανάλυση γραμμή προς γραμμή, αποδίδοντας ετικέτες ή κωδικούς σε τμήματα δεδομένων που αποτυπώνουν την ουσία τους. Η διαδικασία αυτή δημιουργεί ένα ολοκληρωμένο σύνολο κωδικών, το οποίο αποτελεί τη βάση για περαιτέρω ανάλυση.

Η αξονική κωδικοποίηση είναι το επόμενο στάδιο της διαδικασίας κωδικοποίησης και περιλαμβάνει την εξέταση των σχέσεων μεταξύ των κωδικών που εντοπίστηκαν στη φάση της ανοικτής κωδικοποίησης. Οι ερευνητές αναλύουν τις συνδέσεις, τις επικαλύψεις και τους συσχετισμούς μεταξύ των διαφόρων κωδικών, επιδιώκοντας να δημιουργήσουν ένα εννοιολογικό πλαίσιο που εξηγεί τα υποκείμενα φαινόμενα. Η αξονική κωδικοποίηση επιτρέπει στον ερευνητή να αναπτύξει μια πιο εκλεπτυσμένη κατανόηση των δεδομένων διερευνώντας τις σχέσεις μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών και υποκατηγοριών. Κατά την αξονική κωδικοποίηση, το σύστημα κωδικών δομείται επίσης ιεραρχικά σε κατηγορίες. Περαιτέρω, οι σχέσεις μεταξύ των κωδικών θα πρέπει να τεκμηριώνονται κατά τη διάρκεια της συγγραφής υπομνήματος.

Η επιλεκτική κωδικοποίηση, το τελικό στάδιο της διαδικασίας κωδικοποίησης, περιλαμβάνει τη βελτίωση και την ενσωμάτωση των κατηγοριών και υποκατηγοριών που προσδιορίστηκαν στις προηγούμενες φάσεις. Οι ερευνητές επικεντρώνονται στον εντοπισμό της κεντρικής ή κεντρικής

κατηγορίας που αντιπροσωπεύει καλύτερα το υπό μελέτη φαινόμενο. Αυτή η κατηγορία παρέχει ένα ενοποιητικό θέμα που συνδέει τα διάφορα στοιχεία της έρευνας, επιτρέποντας μια ολοκληρωμένη ερμηνεία των δεδομένων. Εάν ακολουθείται μια προσέγγιση Grounded Theory, η κεντρική κατηγορία θα πρέπει να διερευνηθεί σε όλες τις διαστάσεις του παραδείγματος κωδικοποίησης.

4. Θεματική ανάλυση:

- Κατανόηση της διαδικασίας εντοπισμού και ανάλυσης θεμάτων σε κείμενα συνεντεύξεων.
- Βήματα που εμπλέκονται στη θεματική ανάλυση.

5. Αφηγηματική ανάλυση:

- Ανάλυση και ερμηνεία της δομής και του περιεχομένου των ιστοριών και των αφηγήσεων που αφηγούνται οι άνθρωποι, προκειμένου να αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με τα νοήματα, τις εμπειρίες και τις προοπτικές που τις διέπουν.
- Εντοπισμός στοιχείων και μοτίβων αφήγησης.

6. Ανάλυση περιεχομένου:

- Εξέταση του περιεχομένου των κειμένων των συνεντεύξεων για μοτίβα και τάσεις.
- Κωδικοποίηση για συγκεκριμένες λέξεις, φράσεις ή έννοιες.

7. Χρήση εργαλείων λογισμικού για την ανάλυση κειμένου:

- Επισκόπηση των λογισμικών ποιοτικής ανάλυσης.
- Πρακτική επίδειξη του τρόπου με τον οποίο αυτά τα εργαλεία μπορούν να βοηθήσουν στη βαθιά ανάλυση κειμένου.

Πρακτικός οδηγός: <https://monkeylearn.com/textual-analysis/>

8. Συγκριτική ανάλυση:

- Ανάλυση πολλαπλών κειμένων συνεντεύξεων για ομοιότητες και διαφορές.
- Ανεύρεση συνδέσμων μεταξύ ατομικών εμπειριών.

9. Αντανακλαστικότητα και τοποθέτηση:

- Συζήτηση για το ρόλο του ερευνητή στη βαθιά ανάλυση κειμένου.
- Αντιμετώπιση των προκαταλήψεων και διατήρηση της αντανακλαστικότητας καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.

10. Δεοντολογικά ζητήματα στην ανάλυση κειμένου:

- Σεβασμός του απορρήτου των συμμετεχόντων κατά τη διάρκεια της ανάλυσης.
- Αντιμετώπιση πιθανών ηθικών διλημμάτων που μπορεί να προκύψουν κατά τη βαθιά ανάλυση κειμένου.

Υποδείξεις για τον συντονιστή	
--------------------------------------	--

Άσκηση αξιολόγησης / συνεδρία ανατροφοδότησης	
Βιβλιογραφία	https://qdacity.com/qualitative-coding/
Παραρτήματα (π.χ. υποδείγματα και έγγραφα χρήσιμα για τη διεξαγωγή της δραστηριότητας ή για την επέκτασή της ή/και την προσαρμογή της σε επίπεδο χώρας, εάν χρειαστεί)	